

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3346/2020. (VIII. 5.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.I.10.477/2018/6. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Kúria Mfv.I.10.477/2018/6. számú végzése, valamint a Budapest Környéki Törvényszék 8.Mf.21.326/2017/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint indítványozó elmaradt munkabér kifizetése iránt indított peres eljárást korábbi munkáltatójával szemben a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt. Az első fokon eljáró bíróság ítéletében kötelezte a volt munkáltatót, hogy fizessen meg indítványozó részére 397 580 Ft elmaradt munkabért, az után kamatot, valamint szabadságmegváltás jogcímén 38 861 Ft-ot és annak kamatát. Egyebekben indítványozó keresetét elutasította.
- [3] A volt munkáltató fellebbezése nyomán eljáró Budapest Környéki Törvényszék a fellebbezést részben megalapozottnak találta, így az elsőfokú döntést a fellebbezett részében megváltoztatta, a marasztalás összegét, valamint a volt munkáltató által megfizetendő illeték összegét leszállította, továbbá mellőzte a perköltség fizetési kötelezettségét.
- [4] Az indítványozó a másodfokú bíróság ítéletével szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A Kúria a felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasította. Döntését a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 358. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakra alapította. A Pp. 358. § (2) bekezdése szerint nincs helye felülvizsgálatnak, ha a felülvizsgálati kérelemben vitatott érték a teljes munkaidőre megállapított kötelező legkisebb havi munkabér (minimálbér) ötszörösét nem haladja meg. A Pp. 358. § (3) bekezdése esetén ugyanakkor a (2) bekezdésben meghatározott értékhatár alatt is helye van felülvizsgálatnak, ha a) a jogviszony keletkezésének, módosulásának, megszüntetésének jogszerűsége, valamint a kártérítés, illetve a sérelemdíj iránti igény vitás, b) a munkaviszonyból származó kötelezettségeknek a munkavállaló által történt vétkes megszegése miatt alkalmazott jogkövetkezmény vitás vagy c) a fegyelmi vétség miatt vagy a méltatlansági eljárásban alkalmazott jogkövetkezmény vitás. A Kúria álláspontja szerint az indítványozó által benyújtott felülvizsgálati kérelem nem felelt meg a Pp. hivatkozott rendelkezéseinek, mert a felülvizsgálat tárgya – tekintettel arra, hogy az megítélt elmaradt munkabér összegszerűségének vitatása volt – nem vonható a Pp. 358. § (3) bekezdésében felsorolt kivételek közé, továbbá az érintett összeg nem haladta meg a Pp. 358. § (2) bekezdésében foglalt értéket.
- [5] 3. Az indítványozó ezt követően fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz, melyet egy ízben kiegészített. Álláspontja szerint a támadott döntések sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, C) cikk (3) bekezdését, R) cikk (1)–(2) bekezdéseit, T) cikk (2) bekezdését, I. cikk (1)–(3) bekezdéseit, XV. cikk (1)–(2) bekezdéseit, XXIV. cikk (1)–(2) bekezdéseit, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, továbbá a 25. cikk (1) és (3) bekezdéseit, 26. cikk (1) bekezdését, és a 28. cikket.
- [6] 3.1. A megjelölt alaptörvényi rendelkezések sérelmét részben azáltal látta megvalósulni, hogy a Kúria döntése nem tartalmaz számára megfelelő okfejtést a felülvizsgálati döntés alapjául szolgáló jogszabályi rendelkezések értelmezésére és alkalmazására irányulóan. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában felsorolta továbbá azokat az általa tett hivatkozásokat és érveket, amelyekkel – megítélése szerint – a Kúria nem foglalkozott, illetve amelyek figyelmen kívül hagyását sem indokolta meg.

- [7] Az indítványozó meglátása szerint a Kúria az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdésbe ütköző módon járt el, mikor döntése meghozatalakor *contra legem* értelmezte a Pp. valamint a felülvizsgálati kérelem előterjesztésének a munkaügyi perekben irányadó egyes módosított szabályairól szóló 1/2014. (II. 10.) KMK véleménye III. pontjában foglaltakat. Álláspontja szerint a Pp. 358. § (3) bekezdés a) pontja egzakt módon ugyan nem tartalmazta, hogy a felülvizsgálati eljárás során konkrétan hogyan kell a gyakorlatban értelmezni a jogviszony módosulás jogszerűségének vitatását, azonban ehhez a Kúria hivatkozott állásfoglalása megfelelő támpontot ad. Értelmezése szerint, ha egy felülvizsgálati eljárás során a vita tárgya olyan juttatás iránti igény, amely munkaviszonyra vonatkozó szabály alapján jár, akkor nincs helye a felülvizsgálati értékhatár figyelembevételének, amennyiben a felek között a jogalap (jogosultság) is vitás, vagyis a felülvizsgálati kérelmét a Kúriának be kellett volna fogadnia. A Kúriának az Alaptörvény 28. cikkében foglaltak alapján a határozatát a jogszabályok céljának megfelelő jogértelmezés alapján kell meghoznia, ezzel szemben a Kúria eljárása során erre az Alaptörvényben foglalt kötelezettségére nem volt figyelemmel, így döntése az Alaptörvény XXIV. és XXVIII. cikkeiben szereplő részrehajlás nélküli, tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelméhez vezetett.
- [8] 3.2. Az indítványozó a Budapest Környéki Törvényszék 8.Mf.21.326/2017/8. számú ítéletének alaptörvény-ellenességét is abban véli megvalósulni, hogy a Törvényszék eljárása során (szintén) *contra legem* jogértelmezést alkalmazott. Álláspontja szerint a munkaügyi bíróságok ítélkezési gyakorlatára a zárt jogértelmezés a jellemző, vagyis a jogszabály értelmezése nem haladhatja meg annak jelentéstartalmát, nincs lehetőség annak szűkítésére vagy bővítésére, mert az a kiszámíthatóság és a jogbiztonság romlásához vezetne. A bírói függetlenségnek nem korláta, sokkal inkább biztosítéka a törvényeknek való alávetettség: az Alaptörvény 28. cikke alapján a törvényszéknek is a jogszabályok céljának megfelelő jogértelmezés alapján kell volna meghoznia döntését, hiszen a vonatkozó jogszabályokat be nem tartó vagy a törvénnyel ellentétes (*contra legem*) jogértelmezés szerint eljáró bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely adott esetben ezen keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozza. Az a bírói ítélet, amely alapos ok nélkül hagyja figyelmen kívül a hatályos jogot, vagy törvénnyel ellentétes (*contra legem*) jogértelmezést valósít meg, csak önkényes lehet, tehát fogalmilag nem lehet tisztességes, és nem férhet össze a jogállamiság alapelveivel.
- [9] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy a törvényszéknek (is) döntésének indokairól az eljárás törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárás szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes bírósági eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárás szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata. Álláspontja szerint az eljárás törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes bírósági eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást fogalmazza meg, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposítással vizsgálja meg, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Úgy véli, hogy a Budapest Környéki Törvényszék nem teljesítette indokolási kötelezettségét az ügy lényeges részét illetően, vagyis nem adta indokát annak, hogy az adott tényállásra nyilvánvalóan vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket miért a jogszabállyal ellentétes jogértelmezés szerint alkalmazta, továbbá, hogy – az álláspontja szerint – a jogkérdésre nyilvánvalóan vonatkozó jogi normát az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése ellenére miért nem alkalmazta.
- [10] 4. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [11] 4.1. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz határidőben érkezett, és a rendes jogorvoslattal már nem támadható kúriai végzés – melyre az Alkotmánybíróság a befogadhatóság vizsgálatát az Abtv. 27. §-a alapján lefolytatta – eljárást lezáró egyéb döntésnek minősül, így az alkotmányjogi panasszal támadható. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz benyújtására jogosultsággal rendelkezik, a bírósági eljárásban felperes volt.
- [12] 4.2. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasz határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítvány tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági döntéseket, az Alaptörvény

sérülni vélt rendelkezéseit és részben tartalmaz indokolást is arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntések az indítványozó álláspontja szerint miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, valamint kifejezett kérelmet az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára nézve.

- [13] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében indítványozó alkotmányjogi panaszt az Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére alapíthat. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, ugyanis az Alaptörvény C) cikk (3) bekezdése, R) cikk (1)–(2) bekezdései, T) cikk (2) bekezdése, 25. cikk (1) és (3) bekezdései, 26. cikk (1) bekezdése, és a 28. cikke indítványozó számára közvetlen, az Alaptörvényből származó jogosultságot nem biztosít.
- [14] Az Alaptörvény sérülni vélt B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben az Alkotmánybíróság már számos határozatában felhívta a figyelmet arra, hogy a jogbiztonság önmagában nem olyan, az Alaptörvényben biztosított jog, melyre alkotmányjogi panaszt lehet alapítani. Az alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmére alkotmányjogi panaszt alapítani csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén – lehetséges {legutóbb: 3206/2020. (VI. 11.) AB végzés, Indokolás [19]}. Jelen ügyben az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét azonban nem ebben az összefüggésben állította.
- [15] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában felsorolta továbbá az Alaptörvény I. cikk (1)–(3) bekezdéseit, a XV. cikk (1)–(2) bekezdéseit, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdését is, ugyanakkor ezen alaptörvényi rendelkezések sérelmével összefüggésben indokolást nem adott elő. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy „[i]ndokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelménynek, annak elbírálására nincs lehetőség” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}. Az „Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztá felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására.” {3222/2020. (VI. 19.) AB végzés, Indokolás [23]}
- [16] Az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk (1) és (2) bekezdéseinek sérelmét is állította. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének állított sérelmével kapcsolatosan az Alkotmánybíróság jelen döntésében is hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény XXIV. cikke a közigazgatási hatósági eljárás, és nem a bírósági felülvizsgálat vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét {3258/2020. (VII. 3.) AB végzés, Indokolás [9]}. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben közigazgatási hatósági eljárás nem volt folyamatban, így az indítványozó esetében az Alaptörvény XXIV. cikkére alkotmányjogi panasz nem alapítható.
- [17] Mindezekre tekintettel az alkotmányjogi panasz jelen pontban vizsgált részei nem felelnek meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésben foglaltaknak, így azok érdemi elbírálására nincs lehetőség.
- [18] 4.3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az egyéb törvényi feltételeknek megfelelő alkotmányjogi panasz alapvető jelentőségű kérdést vessen fel vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre utaljon. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [19] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét alapvetően abban látja, hogy mind a Kúria, mind pedig a Budapest Környéki Törvényszék az eljárása során contra legem jogértelmezést alkalmazott, és nem tettek eleget indokolási kötelezettségüknek.
- [20] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a „[b]írói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamilyeni jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35], legutóbb 3187/2020. (V. 27.) AB végzés, Indokolás [12]}. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja, vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírói szervezet feletti szuperbíró szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}.

- [21] Az Alkotmánybíróság eljárása során nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelenő érvek meg-alapozottak-e, valamint azt sem, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika elfogadott szabályaihoz. A jogszabályok önálló, a konkrét tényállásra vonatkoztatott értelmezése a rendes bíróságok feladata (*iura novit curia*) {legutóbb lásd: 3227/2020. (VI. 19.) AB végzés, Indokolás [20]}. Az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben ugyan nem zárta ki, hogy a *contra legem* jogalkalmazás kivételes esetben, a bírói jogértelmezés kirívó – alapjogi relevanciát elérő – hibája miatt a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének a megállapíthatóságára vezessen, mindazonáltal az esetlegesen *contra legem* jogértelmezés és jog-alkalmazás önmagában nem alapozza meg az alkotmányellenességet. A pusztán a bírói jogértelmezés állított hibájára alapított alkotmányjogi panaszt – a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben – az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálja {20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [21]–[29]; 3295/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [37]–[40]}.
- [22] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az alkotmányjogi panasz végső soron nem irányul egyébre, mint a rendes bíróságok ténymegállapításainak, valamint jogértelmezésének a megváltoztatására.
- [23] Az Alkotmánybíróság vizsgálata során megállapította, hogy az eljáró bíróságok reagáltak az indítványozó által előadott jogi és nem jogi érvekre, és értelmezték a hivatkozott és alkalmazott jogforrásokat. A Kúria az indítványozó által sérelmezett döntését minden kétséget kizáróan megindokolta: megjelölte, hogy a felülvizsgálati kérelmet elutasító döntését milyen rendelkezésekre alapította. Az is megállapítható, hogy a Kúria döntése meghozatalakor – az indítványozó álláspontjával ellentétben – a Pp. 358. § (3) bekezdés rendelkezéseit a 1/2014. (II. 10.) KMK véleménye III. pontjában foglaltakkal összhangban alkalmazta.
- [24] A Budapest Környéki Törvényszék indokolási kötelezettségét illetően az Alkotmánybíróság álláspontja az, hogy „[a] bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Önmagában az, hogy az indítványozó a számára hátrányos, de az egyébként megindokolt bírósági döntések érvelését hiányosnak vagy jogszabályellenesnek tartja, nem alkotmányossági kérdés, és nem ad alapot a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyének a megállapítására.
- [25] A fent kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy jelen ügyben sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességnek a kéte-lye nem merült fel.
- [26] 5. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában, a 29. §-ában, valamint az 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglalt feltételeknek, így azt az Alkotmánybíróság az Abv. 56. §-ában foglaltak szerint, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján vissza-utasította.

Budapest, 2020. július 14.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró,
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró,
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró,
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró,
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/827/2019.

